

Husitská teologická fakulta

Univerzity Karlovy

Státní závěrečná zkouška (magisterská)

Rabínská literatura, židovská mystika a židovská filozofie

Tematické okruhy:

1. Charakter a obsah zjevení Tóry na Sinaji na základě pramenů tradičního judaismu.
2. Definice halachy a její členění podle: způsobu tradování (še-bi-chtav – še-be-al pe), podle obsahu (isura – mamona), podle statusu a autority (de-orajta – de-rabanan). Historické, literární a právní prameny halachy. Základní principy rabínské hermeneutiky.
3. Období gaónů, představitelé, základní díla.
4. Kairuánské a španělské centrum rabínské literatury, představitelé, základní díla.
5. Francouzsko-německé a východoevropské centrum rabínské literatury, představitelé, základní díla.

Povinná literatura.

Christoph Dohmen – Günter Stemberger: *Hermeneutika židovské bible a Starého zákona*. Vyšehrad, Praha 2007. S. 30 – 170.

A. Chouraqui: *Dějiny judaismu*. Victoria Publishing, Praha 1995. S. 19 – 34.

P. Johnson: *Dějiny židovského národa*. Rozmluvy, Praha 1995. S. 89 – 167.

Bedřich Nosek: *Rabínská literatura*. Elektronická verze (dostupná v knihovně HTF).

T. Pěkný: *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. Sefer, Praha 1993. S. 298 – 340. (7. kapitola věnovaná duchovnímu životu).

Petr Sláma: *Tanu rabanan. Antologie rabínské literatury*. Vyšehrad, Praha 2010. S. 15 – 453.

Günter Stemberger: *Talmud a midraš. Úvod do rabínské literatury*. Vyšehrad, Praha 1999. S. 17 – 281.

Günter Stemberger: *Klasické židovství. Kultura a historie rabínské doby*. Vyšehrad, Praha 2011. S. 19 – 215.

Doporučená literatura:

Robert Brody: *The Geonim of Babylonia and the Shaping of Medieval Jewish Culture*. Yale University 1998.

Abraham Cohen: *Talmud pro každého*. Sefer, Praha 2006.

Joseph M. Davis: *Jom Tov Lipmann Heller: (1578-1654)*. Portrét rabína. Sefer, Praha 2011.

Encyclopaedia Judaica (Berlin) – příslušná hesla.

Encyclopaedia Judaica (Jerusalem) – příslušná hesla.

An Introduction to the History and Sources of Jewish Law. Oxford University Press 2002 (reprint).

Henry Malter: *Saadia Gaon: His Life and Works*. Jewish Publication Society of America. Philadelphia 1942.

Jacob Neusner: *Halakic Hermeneutics*. University Press of America 2003.

Gary G. Porton: *Understanding Rabbinic Midrash. Text and Commentary*. Ktav Publishing House. Hoboken, New Jersey 1985.

Sa'adja Ga'on: *Kniha zjevených pravd a rozumových argumentů*. Academia. Praha 2021.

Günter Stemberger: *Der Talmud. Einführung. Texte. Erläuterungen*. Verlag C.H. Beck. München 1994.

Günter Stemberger: *Midrasch: Vom Umgang der Rabbinen mit der Bibel. Einführung. Texte. Erläuterungen*. Ibid.

The Talmud. The Steinsaltz Edition. A Reference Guide. The Israel Institute for Talmudic Publications 1989. ISBN 0-394-57665-9. 321 stran.

Ephraim E. Urbach: *The Sages. Their Concepts and Beliefs*. Varda Books 2006.

6. Kořeny židovské mystiky, hechalotická literatura, Ma'ase Merkava, Ma'ase Berešit, Šiur Koma, sefer Jecira, Chasidej Aškenaz a jejich vliv na rozvoj dalších stádií židovské mystiky, kabala v Jižní Francii, sefer Bahir, geronské kabalistické centrum.

Literatura:

SCHOLEM, Gershom – GARB, Jonathan – IDEL, Moshe. Kabbalah. In BERENBAUM, Michael – SKOLNIK, Fred (eds.). *Encyclopaedia Judaica*. Second Edition. Vol. 11. Detroit/Jerusalem: Macmillan Reference USA in association

with the Keter Publishing House. Thomson Gale, 2007. ISBN 978-0-02-865939-8, s. 589–606.

SCHOLEM, Gershom. *Major Trends In Jewish Mysticism*. Reprinted from the third revised edition New York: Schocken Books, 1945—1995. ISBN 0-8052-1042-3, s. 40–118).

7. Avraham Abulafia (osobnost, život a dílo, jakož i vliv na židovskou mystiku).

Literatura:

IDEL, Moshe. Abulafia, Abraham ben Samuel. In BERENBAUM, Michael – SKOLNIK, Fred (eds.). *Encyclopaedia Judaica*. Second Edition. Vol. 1. Detroit/Jerusalem: Macmillan Reference USA in association with the Keter Publishing House. Thomson Gale, 2007. ISBN 978-0-02-865929-5, s. 337–339.

SCHOLEM, Gershom. *Major Trends In Jewish Mysticism*. Reprinted from the third revised edition New York: Schocken Books, 1945—1995. ISBN 0-8052-1042-3, s. 119–155.

8. Sefer Zohar (problematika vzniku a autorství, hlavní rysy a myšlenky).

Literatura:

SCHOLEM, Gershom. *Major Trends In Jewish Mysticism*. Reprinted from the third revised edition New York: Schocken Books, 1945—1995. ISBN 0-8052-1042-3, s. 156–243.

9. Safedské mystické centrum, Moše Cordovero a Jicchak Luria, luriánská kabala, sabatiánská hereze a její kořeny. Východoevropský chasidismus jako fenomén navazující na starší formy židovské mystiky, Jisra'el ben Eli'ezer a jeho nástupci (včetně nejvýznamnějších chasidských proudů a dynastií).

Literatura:

SCHOLEM, Gershom – GARB, Jonathan – IDEL, Moshe. Kabbalah. In BERENBAUM, Michael – SKOLNIK, Fred (eds.). *Encyclopaedia Judaica*. Second Edition. Vol. 11. Detroit/Jerusalem: Macmillan Reference USA in association with the Keter Publishing House. Thomson Gale, 2007. ISBN 978-0-02-865939-8, s. 618–620, 641–651.

SCHOLEM, Gershom. *Major Trends In Jewish Mysticism*. Reprinted from the third revised edition New York: Schocken Books, 1945—1995. ISBN 0-8052-1042-3, s. 244–350.

10. Kosmogonie a kosmologie z pohledu židovské mystiky, úloha člověka, lidská duše z pohledu židovské mystiky. Základní charakteristika židovské mystiky (theosoficko-theurgický a extatický proud), srovnání židovské

mystiky s křesťanskou a islámskou mystikou, židovská mystika a vliv súfismu, problematika křesťanské kabaly.

Literatura:

SCHOLEM, Gershom – GARB, Jonathan – IDEL, Moshe. Kabbalah. In BERENBAUM, Michael – SKOLNIK, Fred (eds.). *Encyclopaedia Judaica*. Second Edition. Vol. 11. Detroit/Jerusalem: Macmillan Reference USA in association with the Keter Publishing House. Thomson Gale, 2007. ISBN 978-0-02-865939-8, s. 648–657, 664–665, 671–673.

IDEL, Moshe. Abulafia, Abraham ben Samuel. In BERENBAUM, Michael – SKOLNIK, Fred (eds.). *Encyclopaedia Judaica*. Second Edition. Vol. 1. Detroit/Jerusalem: Macmillan Reference USA in association with the Keter Publishing House. Thomson Gale, 2007. ISBN 978-0-02-865929-5, s. 337–339.

11. Filón Alexandrijský; Agada a midraš rabínské literatury doby Mišny a Talmudu.

Literatura:

LEBEL-HADAS, Mireille. *Philo of Alexandria: A Thinker of the Jewish Diaspora*. Leiden a Boston, Brill, 2012, s. 180-200.

KRATOCHVÍL, Zdeněk. *Prolínání světů*. Praha: Fysis, 1994. s. 17-31.

ALEXANDRIJSKÝ, Filón. *O stvoření světa, O gigantech, O neměnnosti boží*. Přeložil a úvodní studii napsal Miroslav Šedina. Praha: OIKOYMENH, 2001, s. 7-201.

STEMBERGER, Günter. *Úvod do rabínské literatury*. Praha: Vyšehrad, 1999, s. 285-296; 333-373.

12. Počátky židovské náboženské filozofie ve středověku: Kalám Saadji Gaóna.

Literatura:

DE LIBERA, Allain. *Filozofie v období středověku*, Praha: OIKOYMENH, 2005, s. 85-100.

SIRAT, COLLETE. *A History of Jewish Philosophy in Middle Ages*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996, s. 1-37.

SCHWEID, Eliezer. *The Classic Jewish Philosophers: From Saadia to Renaissance*. Leiden a Boston: Brill, 2010. s. 4-38

13. Novoplatónský směr v židovském myšlení: Šlomo ibn Gabirol, Bachja ibn Pakuda, Jehuda ha-Levi.

Literatura:

DE LIBERA, Allain. *Filozofie v období středověku*, Praha: OIKOYMENH, 2005, s. 85-100.

SIRAT, COLLETE. *A History of Jewish Philosophy in Middle Ages*, Cambridge: Cambridge University Press, 1996, s. 113-141.

SCHWEID, Eliezer. *The Classic Jewish Philosophers: From Saadia to Renaissance*. Leiden a Boston: Brill, 2010. s. 69-145.

14. Aristotelský proud v židovském myšlení: Maimonides a Gersonides.

Literatura:

SEESKIN, Kenneth (ed.). *The Cambridge Companion to Maimonides*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005, s. 10-57.

SIRAT, COLLETE. *A History of Jewish Philosophy in Middle Ages*, Cambridge: Cambridge University Press, 1996, s. 113-141; 212-224.

SCHWEID, Eliezer. *The Classic Jewish Philosophers: From Saadia to Renaissance*. Leiden a Boston: Brill, 2010. s. 140-185; 335-374.

15. Židovské myšlení pozdního středověku.

Literatura:

SIRAT, COLLETE. *A History of Jewish Philosophy in Middle Ages*, Cambridge: Cambridge University Press, 1996, s. 345-397.

SCHWEID, Eliezer. *The Classic Jewish Philosophers: From Saadia to Renaissance*. Leiden a Boston: Brill, 2010. s. 374-420.

V Praze dne 30. 9. 2024